

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

LXVIII. Reverendis In Christo Patribvς, Præſidentibvς, diffinitoribus,
cæterisque abbatibus, consilium annale ordinis S. Benedicti apud
Moguntiam celebrantibus, Ioan. Trithe. abbas Spanhemen, ...

urn:nbn:de:0128-1-17336

verbo significans capita factionum quod
 rum diem mensis Augusti, quorum digne
 ita, retulitque nobis in illo imperatores
 ita, quorum sententia hanc verborum
 ur se maxime optare dicunt, nobisque
 pote qui & reditum valde cupiat nobis
 sensisse vel cogitasse vna. Quod
 uicem simul & mendaces illos propterea
 reuertamur q̄ cedamus. Hac primum
 strum quod referret optabat respiciam
 dum in capite mensis Septembris
 n dimus, & quid consulant audire. His
 nius digressum altera mox die locutus
 disse nobis in scriptis nomine conuocatus
 espondisse, inuestitiam contra abbatem
 us? O stultissimi & insani quidnam agitis
 riorisque temeritatem mirabor. Conuocatus
 culos, per solum Priorem nostrum apud
 is Petri Sparionis confictos, & conuocatus
 r conscriptos. Damianus autem postquam
 anus. Hac iniuria prioris nostri deo no
 me latere volumus/ nunquam redire al
 ere. Iam enim vobis constat manifeste
 fidelem. Scimus quod ad abbatem no
 dulcia in ore verba, sed dolum machina
 antarie, & quam uis tenere Abbatem
 & Duce & vobis omnibus iniuris, libere
 mus, quemadmodum ante annos modicos
 iuimus electi. Facilis est nobis iactura
 ec pensis habemus quid vocemur, sed po
 rioris ingratitude miramur, quem de
 ultis beneficiis profecti sumus. O Pri
 non immerito comparandus traditor
 ciorum in te nostrorum omnium. Non
 incendio profugos, pauperes & egenos
 tres & viginti de monasterio subtrahi
 mus, eisque domicilium cum oratione
 cis quoque de monasterio quod de pra
 er nostros ministrandam ordinamus
 ne diem. Te quoque in sacerdotem
 menfalem nostrum assumptus, post
 s, de quo quidem officio cum te prop
 nulla tibi oriretur confusio, in Primum
 Nihil tibi rationabiliter postulare va
 on poteris, vt oculi pupillam nobis
 ationes fratrum, quas tua suscipi no
 ferme quatuordecim manentibus
 ac ipsa tribulatione nostra, omnino
 intelligas dabit. Nos etiam non in
 nem agnoscas tibi antipodum dno
 senior Nuti videtur, iustitiae moerore
 tro ingratitude & malitiam inno
 Scribit in nos eulogia sub nomine
 bis mali scribere cum veritate peccata
 one plenus, si huiusmodi litera in ma

nus auenissent nostras, quod contumelia moti in conuentum arma verteremus, ipsos
 que fratres scribendo durius, nobis faceremus auersos, ac per hoc sibi praberetur introi
 tus ad Abbatiam. Sed nos omnia dissimulare statuimus, propterea, quod redire ad Span
 heim minime cogitemus. Nostrum in hacre consilium non facile mutabimus, nisi
 maiorum forsitan, quod absit, auctoritate compellamur. Quae spes salutis, quae nobis
 confidentia pacis esse cum talibus possit? qui beneficiorum immemores nec Deum ti
 ment, nec homines reuerentur, sed nec rationem propriae considerant salutis. Haec inte
 rim tecum amantissime frater, donec veniat dies perficiendi consilium. Vale nostri me
 mor ad Deum in orationibus tuis. Ex Budori decimaquarta die mensis Augusti Anno
 10 Christianorum 1506.

LXVIII.

REVERENDIS IN CHRISTO PATRIBUS, PRESIDENTIBUS,
 diffinitoribus, ceterisque abbatibus, consilium annale ordinis S. Benedicti apud Moguntiam
 celebrantibus, Ioan. Trithe. abbas Spanhemem reuerentiam &
 honorem.

AD sacrum ordinis conuentum, quem modo celebratis, amantissimi patres, venire
 personaliter constitui, propter causas & negocia quae me concernunt non minima,
 20 quemadmodum partim ex his meis literis, partim ex latore ipsarum Ioanne Damio mihi
 professo monacho intelligetis. Sed nimium in me saeuicate fortuna prohibet. Nequissi
 mus enim tyrannus ille comes de Lyningen, qui anno priore monasterium Lympurgen
 se funditus incendio destruxit, omnes vias ad Moguntiam dirigentes latronibus occupa
 uit, vt vel me capiat, vel dicti cenobij abbatem, sicut à multis tam occulte quam mani
 feste sumus informati. Abbati enim memorato insidiatur, propterea quod cum coram
 Regia maiestate & principibus super spolio & incendio monasterij accusauit. Me autem
 persequitur eadem ratione, quia non solum Coloniae, sed in alijs quoque locis iustis par
 tibus abbatis semper faui consultiue, & multis dietationibus contra tyrannum saepius
 interfui. Hinc offensus nos ambos odio graui persequitur, & si manus eius incideremus,
 30 non sine periculo possemus euadere. Me quoque nuper de Marchia Brandenburgensi re
 uelatum, cum omni familia mea, quae tunc erat mecum, satellites eiusdem tyranni existen
 tem in monasterio Sebach mihi commissio, in domo hospitem ceperunt, & in castellum
 eius vicinum duxerunt, ipso tunc absente tyranno. Qui cum post die reuertens factum
 didicisset, grauius suos increpauit, quod me dimisissent, & mihi iam ampliori insidiatur
 vaesania. Quantum vero ad negotia mea pertinet, neminem vestrum credo latere, quam
 grauius anno priore fuerimus afflicti omnes, qui sub tuitione serenissimi principis Palati
 ni sumus constituti, bello & crudelitate Pinalentum Hassonij, qui omnia circa nos per
 currentes rapuerunt, ecclesias cum villulis incendio consumentes. Horum ego metu cum
 ne religioni quidem parcerent, in proximum declinaui oppidum, ibique donec illa quie
 uisset commotio permansi. Reuersus tandem ad monasterium multa comperi me absente
 40 perperam acta, moresq; quorundam fratrum ab institutione regulari miserabiliter dege
 nerasse, ac talia commississe, quae silentio non viderentur penitus transeunda, sed merito
 potius iuxta formam regularis disciplinae corrigenda. Metuentes autem scelerum auctores
 vindiictam quam se meruisse non ignorabant, occultis machinationibus quosdam è fa
 milia nostra, de quibus suspicabantur me omnia eorum scire quae facta fuerant, relatione
 infamare & lingua circumferre ceperunt, primum ad officiales Ducis Ioannis, ac deinde
 ad quosdam alios nescio quam contumeliam eis imponentes. Interea me contigit in cau
 sa exusti cenobij Lympurgenfis Heidelbergam vocari, vbi cum essem per dies aliquot, of
 ficiales memorati ducis, nescio cuius imperio, quosdam è familia nostra ceperunt & vin
 50 culis manciparunt, ad instantiam abbatis Moguntinensis (vt est fama) qui monacho vni
 fugituo maluit dare fidem, quam mihi & toti conuentui meo Spanhemensi. Huius ad
 me facti nuncio relato, non mediocriter mihi videbar offensus, nec immerito quidem, pro
 pterea vel maxime, quod me absente nec prius auisato contra iuris ordinem talia presump
 serunt. Verebar enim quod accidit, ne vulgus, turba in vitium alioquin credula nimis, ali
 quid de me suspicaretur sinistri, quasi mea capti detinerentur causa. Plura mox in variam
 à populo dicebantur sententiam, tantusque subortus est in circuitu rumor, quod redire
 ad monasterium non statui, priusquam iniuriantium temeritas condigna satisfactio
 plecteretur. Detuli factum omne ad principem Palatinum, cuius consilio & assensu

foris mansi vsque in presentem diem. Cernentes æmuli quod nollem redire ad monasterium, magis in sanire cœperunt, quorum minas parum curavi. Mansi autem Heidelbergæ & Spire mensibus duobus, febribus & indignitate facti æger & infirmus, sine meorum auxilio vel consolatione, quousque tandem vocatus à serenissimo principe Ioachim Brandenburgensium Marchione Coloniam descendi: indeque Principe meo Palatino consentiente Marchiam ipsam Brandenburgensem cum Marchione ingressus sum. Inde post menses nouem reuersus ad patriam, cum tumultus æmulorum sedatos crederem, concitiores quorundam ambitione, vt dicitur inueni. Consideratis itaque singulis apud me statui, nequaquam deinceps seruire ingratis, neque illius subesse dominio, apud quem plus valere mendacia quam veritas, vt cuiusquam integritas vitæ fiduciam sui nullam, sola caperet impiorum adulatio firmitatem. Sum enim voluntatis dimittendi monasterium cum Abbatia Spanhemensi, nisi vos aliud rationabiliter decreueritis, quibus cupio pro viribus obedire. Quid mihi & Cynonotis? aut quæ potest mihi esse quies mentis in medio peruersorum constituto? Confido in DOMINO IESU CHRISTO fidelium saluatore animarum, quoniam me pauperem seruum suum non despiciet in finem, etiamsi à vobis omnibus fuero desolatus. Annis iam viginti & amplius (sicuti vos ipsi scitis) pro communitate ordinis atque capitulo continue laboravi, scribendo, dicendo, visitando, causas & commissiones innumeras vnionis nostræ coram episcopis atque principibus aliisque diuersis expediendo: nec hodie quisquam in ordine viuit, qui tantos labores pro bono communi tolerauerit, quantos me scitis pertulisse. Per Sueuiam, Franciam totam, Alsatiam, perque dioceses, Treuerensem, Coloniensem, Moguntinensem, Spirensensem, Bambergensem, Herbipolensem, Argentinensemque non semel aut bis, sed multoties vestro iussu visitavi, multoque tempore de monasterio meo absens vobis imperantibus propria neglexi curans aliena. Quid pro his omnibus mercedis cōsecutus sum? Nisi omnipotens Deus in futura illa retributione iustorum mihi per suam misericordiam mercedem conferat laborum, omnia coram hominibus perdit dixerim. Videte quæ fecerim, & quam iniuste patiar intelligetis. A multis vero annis hæc in me pullulauere mala, ea præsertim occasione, quod me in visitationibus diutius occupato, fratres mei non satis religiose vixerunt, & Cynonotos, quod nunc experior, in odium mei occulte prouocauerunt. Non ex opinione scribo: etenim manifesta sunt quæ dico. Sed culpas fratrum meorum in lucem proferre nec volo nec debeo, magis autem patientiam complectens, exemplo sanctorum patrum oues incorrigibiles dimittam. Reliqua vestris paternitatibus proponenda latori presentium præfato commisi. Opto vos in Christo valere memores mei. Ex Budorizo, die mensis Augusti, anno Christi 1506.

LXIX.

IOANNES TRITHEMIUS ABBAS SPAN. CONRADO ABBATI monasterii sancti Stephani in ciuitate Herbipolensi, Salutem & charitatem.

REVERENDE pater amice & frater charissime, cum iuxta vulgatum prouerbum in necessitate probetur amicus verus sit an falsus, nihil in hac mea desolatione magis à te postulo, quàm vt (si vllō modo fieri potest) ad me Budorim venias capitulo celebrato. Multa enim in corde meo concepta tibi dicenda versantur, quæ literis demandare mortuis nullatenus possum. Neque tuam charitatem existimo latere, quibus agitator procellis persecutionum quorundam Cynonotorum, qui se obsequiū Deo præstare arbitrantur si me gratis fuerint persecuti, non minus inuidia quàm odio mei laborantes. Ego autem qui optime nouerim per multas tribulationes introitum patere regni cœlorum, me, quantum potui hæctenus, patientiā DOMINO IESU largiente, armaui, non volens malum reddere pro malo, sed iræ potius dare locum, absens à monasterio meo in septimum decimum hodie mensem permansi. Causa vero non vna solum sed plures mihi ne ad monasterium reuertar in æternum persequerunt. Dux Cynonotorum æmulis meis nimium credulus, nostris male partibus fauet, quamuis vt reuertamus optare videatur. Sed eius non sequar imperium qui fertur dixisse: reuertatur ad monasterium suum abbas vester nihil metuens: ego enim neque malum illi facturum sum, neque bonum. Satis animum in nos tuum declarasti, quod princeps, nec interprete opus est vllō, intelligimus enim quam rebus nostris faueas bene, qui te nobis manifeste nihil boni polliceris facturum, sicuti nec antea quicquam fecisti. Igitur valeas cum adulatoribus tuis, ego deinceps tuo subijci dominio non consentiam in æter-